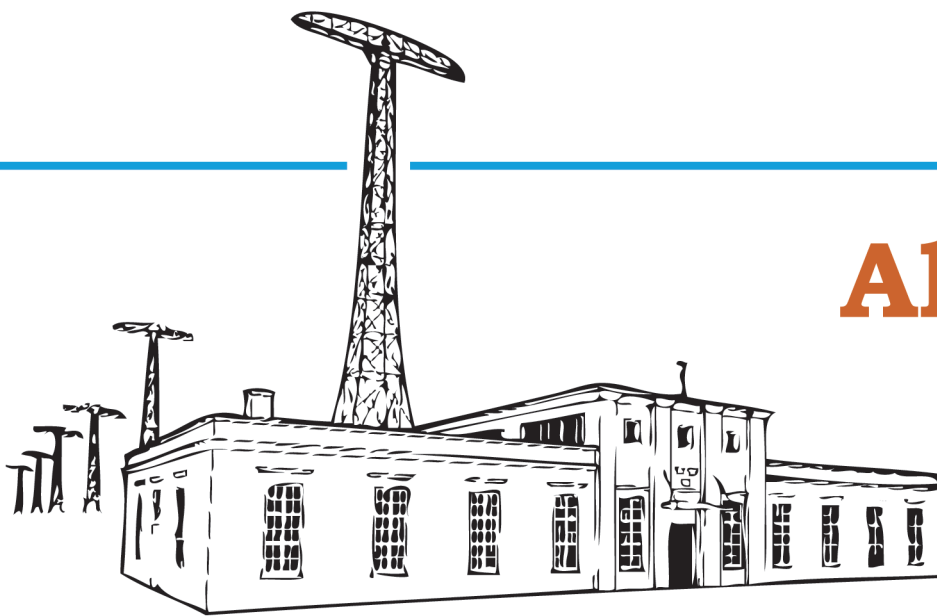

Nr 1 2013

Medlemsblad för
Alexander
Grimeton
Veteranradios
Vänner

Alternatorn

Välkommen
till årsmöte
20 mars kl 19

sidan 3, 6-7

Två kurser
I sommar

Läs mer på sista sidan

Alexanderson-
dagen 30 juni

Sigvard Bengtsson och Roland "Charlie" Börjesson, fixar och donar i Sändarsalen under Alexanders trivselkvällar varann onsdag under våren. De har sällskap av Ernst W Alexanderson vars uppfinning Alternatorn syns i bakgrunden.

www.alexander.n.se

Hej alla i Alexander

Välkomna till ett nytt år, 2013. I början på januari var det nog många som trodde att vintern redan var över. I grannsocknen till Grimeton hade man redan hittat en vitsippa. Men man ska inte ropa hej innan vi åtminstone har hunnit in i mars. Det kan bli mycket vinter än. Och just nu i slutet av januari när detta skrivs är det bister vinterklimat.

Julaftonens sändning blev problemfri och "den gamla damen" skötte sig med den äran. Julhälsningen sändes ut under Lars Kållands fasta "nyckling". Nestorn Bo Johansson hyllades på sin 80-årsdag och svarade med att bjuda alla, ett femtiotal, på jultårta. Se, det var en riktig julfest det.

Närmast väntar nu årsmötet onsdag den 20 mars kl 19. Inbjudan och förslag på dagordning finns på nästa sida. Verksamhetsberättelsen längre bak i bladet. För "underhållningen" på årsmötet svarar Ulf Larsson, styrelseledamot i Alexander. Han ska i ord och bilder berätta om en resa till Svalbard. Ulf Larsson är inte bara intresserad av teknik, han har också ett stort naturintresse. Därför ser vi framemot hans framträdande på årsmötet. Välkomna allesammans (och ta gärna med tänkbara medlemmar).

Om vi blickar framåt något, så kommer vi som vanligt att arrangera Alexandersondagen efter midsommar. I år blir det söndagen den 30 juni. Då har också sommarens kvälls-sändningar dragit igång. Totalt nio tisdagar, med start 25 juni, blir det visning med sändarstart, videofilm och tornpromenad.

Har du någon gång funderat på hur den där Alexandersonalternatorn egentligen fungerar? Nu ges en ny chans för den som inte har möjlighet att vara med på våra vår- eller höstkurser. Förra årets sommarkurser gav mersmak och lärarna Ola Hernvall och Arne Sikö inbjuder i sommar till två tvådagarskurser, 15-16 juli och 5-6 augusti. Kurserna är främst tänkta för dem som inte har möjlighet att vara med på våra kurser på kvällstid under vintern. Se inbjudan till kurserna på sista sidan.

Världsarvet har från årsskiftet fått en ny tekniker. Han heter Anders Larsson och presenteras på sidan 5

Glöm nu inte bort att komma ihåg att komma på årsmötet!

John Strandberg

Alternatorn

Alexander GVV

- Grimeton Veteranradios Vänner

Org.nr 849600-7389 PG 171 54 33-7

Radiostationen 72

SE 432 98 Grimeton

E-post: info@alexander.n.se

Hemsida: www.alexander.n.se

Redaktör: **John Strandberg**

Tel 0705 857381

E-post: john.strandberg@swipnet.se

Ansvarig utgivare **Jan Steinbach**

Teknisk produktion: **Benny Johansson**

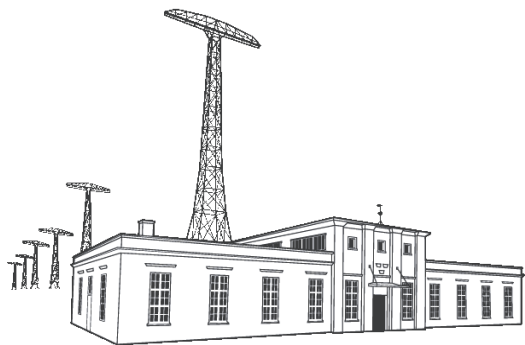
Tryckt hos Tryckshopen, Varberg, 2013

Årgång 8 (Nr 29 från starten 2006)

Gruppbokning görs på Världsarvet Grimeton

tel: 0340 674190 • e-post: info@grimeton.org • hemsida: www.grimeton.org

Kallelse till årsmöte 2013

Medlemmarna i ALEXANDER-GVV
kallas härmed till årsmöte
onsdagen den 20 mars 2013 kl. 19.00
i Sändarsalen på Radiostationen i Grimeton.

Förslag till dagordning:

1. Mötets öppnande
2. Val av mötesfunktionärer: ordförande och sekreterare
3. Val av två justeringsmän
4. Fråga om godkännande av kallelsen
5. Fastställande av dagordningen
6. Styrelsens årsberättelser: Verksamhet och kassa
7. Revisorernas berättelse
8. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för det gångna året
  9. Val a) Val av två styrelseledamöter 2013-2014 (I tur att avgå:
Alf Urbath och Ulf Larsson)
  - b) Två ersättare för år 2013
10. Val av två revisorer samt en ersättare
11. Val av valberedning varav en sammankallande (F.n. tre personer)
12. Information om kommande verksamhet
13. Inkomna motioner
14. Ordet är fritt
15. Avslutning

Ev. motioner eller större frågor lämnas skriftligen per post (Alexander, Radiostationen, Grimeton 72, 432 98 Grimeton) eller e-post (info@alexander.n.se) och skall vara styrelsen tillhanda senast 18 mars.

För förslag till valberedningen, kontakta: Bo Johansson 0340-674188, Ingrid Johansson tel. 0340-674100 eller Ola Hernvall 0340-667071

Efter förhandlingarna
förflyttar vi oss till Besökscentrum (infobyggnaden)
där det serveras kaffe, fralla och kaka.
Ulf Larsson berättar och visar bilder från en resa till Svalbard

Ta gärna med en gäst till årsmötet!

Välkomna till en givande kväll!

Styrelsen för ALEXANDER-GVV

Start utan problem på julafton

På julafton fungerade allt som det skulle. Alternatorn startade utan problem och årets julhälsning kunde sändas ut utan mankemang. Det var annat förra året då "Den gamla damen" var opasslig.

Dessutom var det extra festligt denna julafton eftersom nestorn, Bo Johansson fyllde 80 år på självaste julafton. Han bjöd på jultårta medan Alexander stod för den övriga förtäringen som glögg, kaffe, lussekattar och pepparkakor. Omkring femtio personer hade kommit till Radiostationen, vilket var något fler än som brukar komma denna dag.

264 rapporter kom in efter sändningen, samt ytterligare ett trettiotal som inte hade hört själva budskapet, julhälsningen. Flest rapporter kom som vanligt från

Tyskland (105), därefter Storbritannien (26) tätt följd av Sverige (22), Italien (21) och Nederländerna (16). Från USA kom 8 rapporter samt 4 "ohörbara". Via en station i Enschede i Nederländerna har vi också fått två rapporter från Japan och en från Bali i Indonesien. Från Australien kom två rapporter varav den ena via stationen i Nederländerna.

Jan Steinbach hälsar välkomna på julafton

Hallands Nyheter besökte oss på julafton. Från vänster: Jan Steinbach, reportern Bengt Christensen, telegrafisten Lars Kålland och födelsedagsbarnet Bo Johansson. Bredvid honom hans barnbarn Ivar.

Ny tekniker på Världsarvet

Anders Larsson är ny tekniker på Världsarvet, Radiostation Grimeton. Han efterträder Olof Kjellgren som går i pension under våren. Anders är elektriker med utbildning som elinstallatör och inledde sin yrkesliv på Elektro Emanuel i Kungsbacka där han arbetade med elinstallationer i byggnader. 1987 kom han till Värö Bruk (Södra cell) som industrielektriker. I mitten av 1990-talet fick han anställning på Kungsbacka kommuns tekniska förvaltning med ansvar för reningsverk, vattenverk och pumpstationer, bland annat som arbetsledare. 2008 kom han till Shells raffinaderi i Göteborg (numera St1) på en tjänst som elsäkerhetsansvarig med arbete inom elsäkerhet, installation och kontroller av regelverket.

Under 2011 insåg han att företaget skulle komma att skära ner på arbetsstyrkan varför Anders började söka annat arbete. I september 2011 fick han ögonen på Världsarvets annons om att en tekniker söktes till Grimeton.

Han visste att radiostationen var ett världsarv, men mer än så kände han inte till. Men innan han sökte tjänsten var han i Grimeton, på två guidade visningar, en tillsammans med frun och en tillsammans med svärfadern, den sistnämnde med ett förflutet i försvaret och arbete med el. Efter den uppbackningen i släkten var Anders mogen för att söka tjänsten.

Efter ett halvårs provanställning har han nu fast tjänst från 1 december 2012. Han har klarat testet för höghöjdsarbete, 70 m även om det är en bit kvar till 127 m som är höjden på tornen.

Anders har flera arbetsuppgifter. Han ska arbeta med underhållsarbeten, skyddsfrågor, miljöfrågor, avhjälpa fel

i den tekniska utrustningen, ta emot kundbesök samt leda och fördela arbetsuppgifter och stötta vd:n i tekniska frågor, med mera. Han ska också samarbeta med Alexander bland annat om underhållsarbeten. Han vill också strama upp regelverket som finns på anläggningen så att rutiner listas och avprickas när kontroller genomförs. Och inte minst vill han sträva efter att ett gott arbetsklimat råder.

Privat är han intresserad av historia och teknik och detta sammantaget med hans yrke gör honom väl lämpad för arbetet på Världsarvet. När han är ledig tar han gärna med frun på kortsemestrar i husbilen. De tittar gärna på arkitektur, fornlämningar och annat historiskt. Anders sitter i styrelsen för Förlanda hembygdsgrupp som 2011 gav ut Förlandaboken, ett påkostat verk om bygden.

Anders tar sitt nya arbete på stort allvar. Därför går han en av Alexanders kurser i att starta SAQ.

-En viktig kunskap för mig att ta till mig. Det är också viktigt att få uppleva att starta maskinen och inte bara läsa om det teoretiska, säger Anders Larsson.

*Anders Larsson, 51 i år
Gift, tre vuxna barn
Bor i Förlanda, där han växt upp, Kungsbacka kommun, drygt 2 mil från centralorten.*

ALEXANDER Grimeton Veteranradios Vänner

(Org.nr. 849600-7389, Säte: Varberg)
Verksamhetsberättelse för år 2012

Styrelsen får härmed avge redovisning för föreningens aktiviteter under verksamhetsåret 2012-01-01—2012-12-31.

Styrelse: Vid årsmötet 2012-03-23 omvaldes styrelsen i sin helhet och har följande sammansättning och funktioner: Ordförande: **Jan Steinbach**, vice ordförande **Alf Urbath**, kassör **Hans Nilsson**, sekreterare **John Strandberg** och ledamot **Ulf Larsson**. Ersättare **Gunnar Larsson** och **Arne Sikö**. Adjungerade ledamöter: **Bo Johansson** och **Ola Hernvall**.

Firmatecknare har varit: Jan Steinbach och Hans Nilsson.

Revisorer: Barbro Alvarsson och Bertil Bertilsson. Ersättare: Christer Drospe.

Valberedningen har bestått av Bo Johansson (sammankallande), Ingrid Johansson och Ola Hernvall

Medlemmar: Medlemsantalet ökar stadigt och var vid årsskiftet 590.

Medlemsavgifter: På höstmötet beslutades om oförändrade medlemsavgifter för 2013, dvs 100 kr/år för fysisk medlem och 500 kr/år för juridisk medlem.

Verksamhet: 10 protokollförda styrelsemöten har hållits under året, där både ersättare och adjungerade varit kallade och för det mesta också deltagit.

Vid årsmötet 21 mars 2012, på Radiostationen i Grimeton, var cirka 30 personer närvarande, och vid höstmötet 3 oktober 2012, på samma plats, 25 personer.

Efter årsmötesförhandlingarna höll Varberg Energis vd Carl-Arne Pedersen föredrag om företaget och dess satsning på alternativa energikällor som vindkraft och gas.

Efter höstmötets förhandlingar var "blix och dunder" ämnet för duon Arne Sikö och Torbjörn Jansson. Det blev en stunds

intressanta experiment och dialogsamtal inom ämnet.

Föreningen Alexander har under året fortsatt sin stödjande roll gentemot Stiftelsen Världsarvet Grimeton genom att medverka vid arrangemang som Världsarvet Grimeton och andra genomfört på radiostationen t ex genom att köra sändaren. Bland dessa kan nämnas besöket av Sveriges landshövdingar som var samlade på möte i Halmstad och som gjorde en utflykt för att bese Världsarvet Grimeton.

. Meddelanden har utsänts vid tre tillfällen, Alexandersdagen (1 juli), FN-dagen (24 oktober) och på julafton.

Alexandersdagen samlade drygt 300 personer. Vädret inleddes med regn, men strax före lunch kom solen. Det utsända meddelandet uppmärksammade hundraårsminnet av Titanics förlisning. Även Världsarvet uppmärksammade Titanics förlisning genom en utställning på temat "Räddning – trådlöst sedan Titanic" under större delen av året. Cirka 250 rapporter kom in efter meddelandet. Alexanders telegrafist Lars Kålland poängterade i Alternatorn att många goda omdömen om sändningarna framförs i rapporterna och att alla som på något sätt möjliggör sändningarna ska ta åt sig av berömmet som oftast sammanfattas med ett tack till SAQ-team.

Förutom sedvanliga aktiviteter som häst- och vagn-åkning, poängpromenad och visning av stationsbilen m m experimenterade Arne Sikö i Alex labb och professor Karl-Gustav Strid talade om "Fessenden, Alexanderson och högfrekvensalternatorn" och "Titanic och den trådlösa telegraferen".

FN-dagen manifesterades även i år på Världsarvet Grimeton. Ett budskap sändes

ut över SAQ. Elever från Göthriks skola i Grimeton och Sankt Jörgens skola i Danmark deltog i ett kommunikationsprogram som leddes av Teater Halland och hade som syfte att lyfta fram de mänskliga rättigheterna genom konstnärliga uttryck och handlingar. Eleverna har under hösten lärt sig om mänskliga rättigheter och världsarvens betydelse. Live över internet läste eleverna haikudiker och intervjuade företrädare för Världsarvet och Alexander, med flera.

Traditionsenligt sände Alexander ut ett julbudskap på julafton. Förra året ville inte "Den gamla damen" vara med om detta men den här gången genomfördes sändningen utan problem. Extra festligt blev det också genom att Alexanders nestor, kursledare och guide m m, Bo Johansson, fyllde 80 år på självaste julafton.

Medlemsbladet Alternatorn har utkommit med fyra nummer. En förnyelse av hemsidan påbörjades under året och det arbetet hoppas vi kunna slutföra under 2013.

Med undantag för sommarmånaderna har föreningens medlemmar varit aktiva på trivselkvällarna med att renovera sändarparken. Diverse underhållsarbeten har utförts och på "tvättstugan", som föreningen har lovat att sköta, byttes det läckande taket ut.

Utbildningen i att starta och köra SAQ har fortsatt under året. Några kvinnor var med på en nybörjarkurs i SAQ och av dem blev en kvar, Jennie Helin från Världsarvet, som nu kommit så långt att hon är godkänd att få vara med om startförloppet.

Nytt under 2012 var att vi arrangerade två sommarkurser riktade till dem som inte har möjlighet att delta i våra vanliga kvällskurser i Grimeton. Till de båda sommarkurserna anmälde sig sex personer (3+3). Kanske inte den rusning vi hade hoppats på, men kurserna genomfördes med några ändringar och gav viktiga erfarenheter inför nästa sommars kurser.

Det stora elschemat, fem meter långt, som är en beskrivning av Alternatorns funktioner har av Gunnar Fjällmar brutits ner i 45 handritade A4-sidor. Detta för att underlätta vid undervisning av Alternatorns arbetssätt samt vid felsökning. Genom ett CAD-program har nu Fjällmars ritningar datoriserats – ett projekt som genomförts av extern praktikant med bidrag från länsstyrelsen.

Kvällsvisningarna med sändarstart under nio tisdagskvällar under sommaren samlade 235 personer; i medeltal 26 per kväll. Det var det lägsta besöksantalet så länge det finns statistik.

Vartannat år brukar Alexander anordna en "uppmuntringsresa" för alla som varit aktivt engagerade i Alexanders verksamhet. 2012 var det dags igen och nu gick resan till Aeroseum på Säve flygplats och Repsalagarmuseet i Älvängen.

Styrelsen vill framföra ett stort tack till alla som hjälpt till vid visningsverksamhet, dokumentation, sändarkörningar och andra arbeten.

Det ekonomiska läget är gott. För närmare redogörelse hänvisas till kassarapporten.

Jan Steinbach, ordf.
Alf Urbath, v.ordf.
Hans Nilsson, kassör
John Strandberg, sekr.
Ulf Larsson, ledamot

Sommarens tisdagskvällar lockade både barn och vuxna.

Vill du veta mer om alternatorn?

Välkommen till Alexanders sommarkurser om SAQ

Under veckorna 29 och 32, måndag-tisdag 15-16 juli och 5-6 augusti anordnar föreningen Alexander kortkurser i handhavandet av Alexandersonalternatorn och hur den är konstruerad.

Kursavgiften är 850 kr för Alexander-medlemmar och då ingår också Alexanders utbildnings-dvd. Kurserna avslutas alltså på tisdagar i samband med att SAQ startas under kvällsvisningarna.

Kursledare är Ola Hernvall och Arne Sikö. Anmälan och frågor till info@alexander.n.se. Av praktiska skäl är deltagarantalet maximerat till 8 deltagare per kurstillfälle. Vid färre än 5 anmälda deltagare ställs kursen in.

Vid förra årets kurser märkte vi att deltagarna behövde framförhållning för planering, främst av ledighet men även för logi. Därför föreslår vi ett tidigt datum för senaste anmälningssdag, så vi vill ha er anmälan senast den 1 maj.

Ola Hernvall och

Arne Sikö är kursledare.

Presenttips!!!

Som medlem i föreningen Alexander kan du få köpa en utbildnings-DVD, som visar en teknisk dokumentär om radiostationen. Det är en dubbel DVD med totalt 2 tim 42 min speltid. På skiva 1 visas en översikt över stationen och alla handgreppen som behövs för att köra den. På skiva 2 beskrivs i detalj den tekniska funktionen bl.a. med hjälp av avancerad datorgrafik. Pris 250 kr inkl. porto.

Du beställer den enklast genom att sätta in 250 kr på föreningens plusgiro 171 54 33-7.

Var noga med att ange Din adress på inbetalningen!
1-2 veckors leveranstid.

